

FACULTAT
**D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ,
ESPORTS I PSICOLOGIA**

UVIC | UVIC-UCC

Curs 2022-2023

ENCOMI DE **JOAN SOLER i MATA**

Amb motiu de la seva lliçó de jubilació:

**De l'escola a la universitat:
entre la memòria i la història**

Vic, 30 de novembre de 2022

ENCOMI DE JOAN SOLER i MATA

Professor del Departament de Pedagogia

Fotografia: UMEDIA UVic

Joan Soler Mata, un homenot

Per començar aquest encomi, bé podríem qualificar a Joan Soler Mata d'homenot. L'escriptor Josep Pla en el seu prefaci a la sèrie de retrats literaris que porta aquest nom, *Homenots*, adverteix que la paraula no té cap sentit despectiu seriós, més aviat assenyalava una certa voluminositat en el personatge qualificat d'aquesta manera. Després de fer altres comentaris sobre la lletjor dels sers humans, que no venen al cas, l'escriptor empordanès acaba dient que els retrats de la primera sèrie els escriu perquè considera els personatges triats, d'una gran i indiscutible categoria. I, al costat de Pla, podem trobar la saviesa dels infants de parvulari quan l'anomenaven, amb admiració, "Joan gegant". Aquest és el cas del mestre, del professor, de l'historiador Joan Soler Mata, que homenatgem amb l'encomi que esteu llegint. No hi ha dubtes sobre l'envergadura de la seva trajectòria personal i professional.

Joan Soler, com a professor universitari, ha desplegat quasi tota la seva activitat al Departament de Pedagogia a la Facultat que ha anat canviant de nom: Facultat d'Educació, Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes i, avui, Facultat d'Educació, Traducció, Esports i Psicologia de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya. Joan Soler s'hi incorpora l'any 1994, tres abans de la promulgació de la universitat com a tal. Aleshores la institució portava el nom d'Estudis Universitaris de Vic i Joan Soler hi arribava després de dos anys exercint la docència, com a professor associat, a la Universitat de Barcelona.

Mestre i professor

Però si bé aquest encomi te raó de ser com a conseqüència de la seva jubilació com a professor universitari, ell mateix es defineix com a mestre i pedagog. Va iniciar els estudis de Matemàtiques a la Universitat de Barcelona però el tercer curs va decidir deixar la carrera i fer Magisteri. El seu període docent a l'escola primària va durar 14 anys. El va iniciar a l'escola Ramona Calvet de Castellterçol (1980-1985), va ser mestre de l'escola Fabra d'Alella (1985-91) i els tres darrers cursos els va passar a l'escola Jacint Verdaguer de Santa Eugènia de Berga (1991-1994). En totes les escoles va ser mestre de l'àrea de Ciències Naturals i Matemàtiques i tutor dels cursos superiors de primària (6è, 7è i 8è d'EGB a les dues primeres escoles i a la darrera a 5è i 6è de Primària). A les tres escoles assumí responsabilitats a l'equip directiu: com a director a Castellterçol (1985-86) i secretari-administrador a Alella (1988-90) i a Santa Eugènia de Berga (1992-94). Ell sempre s'ha sentit mestre i ha viscut l'ofici amb intensitat, “descobrint el plaer de contemplar la cara, el gest, l'alegria, la il·lusió o el neguit dels nens i nenes quan entraven cada matí a l'escola”.¹

Compaginà la seva feina de mestre amb els estudis de pedagogia. Les seves inquietuds per a l'estudi i per a l'aprofundiment en la realitat dels fenòmens socials i educatius, el portà a seguir avançant en la seva formació universitària cursant la llicenciatura de Pedagogia a la Universitat de Barcelona (UB), entrelaçant en un tot teoria, pràctica i experiència. En l'horitzó i en la seva ment, Joan Soler albirava la possibilitat de combinar escola i universitat. Com ha explicat alguna vegada, “si en aquell moment, m'haguessin deixat fer mitja jornada de mestre i mitja de professor universitari, potser tot hauria estat diferent, però l'Administració no m'ho va autoritzar”. Per bé que a partir de mitjans dels noranta, la seva jornada professional es desenvoluparà exclusivament a la universitat, Joan Soler no deixa de trobar fórmules per a seguir vinculat

1. Conferència en commemoració dels 25 anys de l'escola Ramona Calvet de Castellterçol. *De l'any 1975 al 2000: Vint-i-cinc anys d'escola a Castellterçol, vint-i-cinc anys d'escola a Catalunya*. 18 de juny del 2000.

de la manera més estreta possible amb escoles i instituts. De fet, en una entrevista Joan Soler manifesta allò que hem escoltat i hem llegit d'altres grans docents: “a les escoles on vaig fer de mestre hi vaig ser molt feliç. El que tinc molt clar és que haver estat a l'escola i a la universitat m'ha aportat molt i m'ha donat una perspectiva privilegiada que espero haver sabut aprofitar”.²

Per tant, la necessitat de treballar conjuntament escola i universitat no és una qüestió simbòlica, ni conjuntural, ni circumstancial. Per a Joan Soler és una qüestió innegociable, que té a veure amb el seu *background* vital i té a veure amb el respecte que cal tenir envers mestres i escoles; un respecte que no sempre trobem en universitaris que se les miren amb una nècia arrogància, des d'una pretesa i inexistent posició superior. Per a Joan Soler, el vincle amb l'educació bàsica forma part de les seves conviccions personals, que es desplegaran en les seves activitats com a professor, com a historiador i també en les seves responsabilitats polítiques i en els seus compromisos cívics, àmbits indestriables en la figura d'en Joan Soler. Tal com va dir públicament en la glossa que va fer de l'Associació de Mestres Rosa Sensat en l'Acte de lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament el setembre de 2018, ha sentit sempre un profund agraïment i reconeixement al col·lectiu de docents del país, i amb ells, a totes les persones dedicades al servei dels infants i adolescents. Sempre ha mantingut que l'educació i l'escola són un element clau en la construcció o reconstrucció del futur. I és per això que l'interessarà com a pedagog i com a historiador de l'educació, entendre com es va generant la necessitat de renovar l'escola i com s'han construït uns processos de canvi complexos però indispensables per avançar cap al futur com a societat més culta i més lliure.

Per tant, la tasca professional de Joan Soler en una escola universitària o en una facultat d'educació que forma a diferents professionals de l'educació (mestres, professorat, educadors i educadores socials, etc.) no es va cenyir a impartir lliçons en base a la seva expertesa, en una aula tancada al si de l'estructura universitària. Creu en el valor de l'educa-

2. Entrevista a *L'Apunt*. Blog informatiu de la UVic, 8/4/2021.

ció, en la seva capacitat de transformació i millora de les persones i la societat i en coherència amb aquests principis Joan Soler lidera, promou, acompanya, inventa, organitza... nombroses propostes i iniciatives que milloren una formació que s'estén i es connecta amb altres institucions educatives, entitats socials i comunitàries, amb països i territoris. La llista és llarga com no pot ser d'altra manera en una trajectòria també extensa i prolífica. Joan Soler és un dels fundadors del Grup Interuniversitari d'Escola Rural (GIER), format per professorat de les universitats catalanes, que impulsa la realització anual de les Jornades d'Escola Rural en la Formació Inicial dels Mestres de Catalunya. Aquest passat mes d'abril del 2022 es va celebrar a Verdú la vint-i-cinquena jornada, efemèride que va aprofitar-se per a homenatjar el professor Joan Soler i la resta de persones que varen fundar el GIER.

El seminari d'escola rural que ell va iniciar a Vic l'any 1994 va ser la llavor del projecte específic de pràctiques a l'escola rural.³ Va posar, en el pla d'estudis de la formació inicial, l'escola de les 3P: petita, pública i de poble, tal com ell la va anomenar, que ha estudiat i ha fet estimar a estudiants i a altres professors. Les visites a Saïfores, que en Joan organitzava en el marc del seminari, eren una excel·lent ocasió per aprendre de les escoles rurals del Penedès i una oportunitat única de conversar amb Marta Mata al voltant de l'educació democràtica, la formació inicial de mestres o la renovació pedagògica. L'eminent pedagoga encomanava la passió per fer avançar l'educació i la compartia amb en Joan. El projecte va esdevenir un referent en experiències singulars de pràctiques com el Projecte de Cooperació Educativa amb Centreamèrica i, el projecte a Nador (Marroc) en el qual hi participa des dels inicis del 2000 i a partir del 2014 hi treballa per consolidar-lo amb la signatura de convenis de col·laboració amb les escoles de Nador.⁴ En definitiva, les escoles

3. Soler, J. (1999). *Aprendre a ser Mestre a l'escola rural*, *Perspectiva Escolar*, 233 (març 1999) p.24.

4. Soler, J. (Coord.) (2016). *El desenvolupament de Projectes Específics en el marc de les pràctiques de Mestre i Educació Social. De l'experiència de la diplomatura a les perspectives de futur en els graus*. A: O. Pedragosa i A. Portell (Coord.). *La qualitat i la innovació docente a la UVic (I)*. 2011-2014. CIFE-Universitat de Vic, pàg.19-37.

rurals esdevenen un referent en la millora de les pràctiques de Mestres. Ha impulsat premis als millors treballs de grau o màster i tantes altres accions que donen vàlua a l'estudi i a la reflexió de la tasca docent entre els estudiants. Dels Treballs de Final de Grau que ell ha tutoritzat en destaquem dos guardonats amb el premi Sebastià Álvarez al millor TFG de temàtica educativa de la Facultat: el de les estudiants de MEP, Maria Nadal i Anna Palomar (2014) *Aproximació a la biografia i al pensament educatiu de Maria Teresa Codina*, amb el 1r premi i l'accèssit que ha rebut enguany l'estudiant de MEI Olga Muñoz amb el TFG *Periodisme i educació: la visió de l'educació i l'escola segons Carles Capdevila*.

El seu compromís amb la docència no l'allunya de la gestió universitària, tot al contrari. Des de la seva arribada a la Facultat ha demostrat ser un *tot terreny* en assumir càrrecs de responsabilitat a la universitat: cap del Departament de Pedagogia en dos períodes diferents (1995-97 i 2012-2014), coordinador de la Diplomatura de Mestre (1997-2004), coordinador de la Universitat d'Estiu (2004-2006), responsable dels Tallers d'Estudi Assistit i de Reforç Escolar amb les escoles de Vic i a la Comarca d'Osona (2006-2008), adjunt al Vicerector d'Ordenació Acadèmica (2004-2006), membre del Patronat de la FUB elegit pel Claustre (2011-2014) en un moment convuls i incert pel futur de la universitat, coordinador de Projectes d'Innovació i del Treball de Final de grau de la Facultat (2010-2014), degà de la Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes (2014-2016). Sempre ha tingut la capacitat d'implicar a moltes persones en els processos organitzatius amb un objectiu clar: millorar la qualitat dels ensenyaments impartits. Ha consolidat equips humans en tots els llocs de responsabilitat. Joan Soler ho explica de la manera més planera: "en tots els llocs on he estat, hi he fet amics" perquè arreu ha confiat en les persones per transformar l'educació. Dit així sembla senzill però tots sabem el difícil que és tenir cura d'aquest ambient en espais de responsabilitat on cal prendre decisions complexes.

El conjunt d'accions desplegadas mai varen fer-se en detriment de la seva docència a l'aula o fora d'ella, sinó com una continuïtat lògica i coherent. La seva vocació principal és ensenyar i aprendre amb el compromís de millorar l'educació com ell mateix explica: "crec que, per

damunt de tot, una universitat és una institució educativa. Per exercir-la amb la qualitat necessària m'he dedicat a l'estudi, a la recerca i transferència de coneixement i en cap moment he descuidat la voluntat i el deure moral de participar i ser present allà on he cregut necessari o se m'ha demanat la col·laboració".⁵ Amb aquest tarannà ha estat capaç d'eixamplar els marges de participació democràtica dins de la institució universitària.

Un dels moments més tristos del seu mandat com a degà de la Facultat va ser viure i comunicar la pèrdua del professor i amic Pere Pujolàs el 28 de juliol de 2015. En les paraules que va enviar a tota la Facultat deixà ben clar que el principal valor de les institucions són els seus membres i la comunitat que la formen, des dels estudiants, el personal d'administració i serveis, al professorat i als càrrecs directius. La pèrdua de persones de la comunitat universitària ja fossin docents, estudiants o personal del PAS sempre han estat sotrats difícils d'encaixar, perquè les relacions amb les persones han donat sentit a la seva manera de viure i fer créixer la universitat. El viatge a Barbiana l'any 2017, amb un grup de professores i professors va ser un regal a la memòria d'en Pere i un reconeixement, 50 anys més tard, al mestre Lorenzo Milani i als vuit nois de Barbiana que l'any 1967 escrivien *Carta a una mestra*.

Joan Soler ha estat per a molts estudiants, un punt de referència, un tutor a qui confiar inquietuds, un pal de palla en moments de dubtes o d'interrogants de present i de futur. Joan Soler ha assumit gustosament aquest paper de referent que molts professors tenen i han tingut, malgrat que l'evolució de la universitat i de les modalitats d'aprenentatge tendeixen a diluir. Per a Joan Soler, la millor acreditació ha estat rebre les valoracions dels estudiants al final de cada assignatura, per estar-ne satisfet o per adonar-se de què calia millorar. Ha estat padrí de moltes promocions d'estudiants que sempre l'han triat amb orgull i ha exercit una funció constant d'acompanyament a l'estudiant singular, a la persona jove que arriba a la universitat per a viure i aprendre.

5. *Carta de motivació al càrrec de degà (2014)*.

L'estudi exigent per aprofundir en el saber travessa la seva vida universitària. El debat obert, l'esperit crític, l'obertura a l'exterior i l'equilibri entre la conservació i el canvi, són actituds que marquen el seu camí com a professor universitari. Un professor que no ha volgut ser còmplice d'un sistema universitari cada vegada més burocratitzat, exageradament competitiu i allunyat de la funció formativa de la institució universitària i de la funció crítica envers allò que no funciona de la societat. Ras i curt, ell no ha volgut formar part d'aquesta universitat que només viu de i per a les acreditacions, el credencialisme i la competició.

L'historiador consistent

A banda de la seva intensa activitat docent i del seu lideratge com a impulsor d'iniciatives diverses en la seva vida com a professor universitari, Joan Soler és un historiador molt respectat. No ens equivoquem gens si diem que gaudeix d'un sòlid prestigi per part dels seus col·legues en l'àmbit de la història de l'educació. Les persones que s'acaren a un text o a una recerca de Joan Soler Mata, saben que difícilment hi trobaran un error o una falta. I que tampoc hi trobaran artificiositats, afirmacions gratuïtes, desqualificacions impròpies, superficialitats innecessàries. La seva exigència és ben coherent amb l'autoexigència que s'imposa. És lògic, doncs, que fugi de la impostura intel·lectual que caracteritza alguns membres del món acadèmic que presenten com a troballes coses ja sabudes, o que inflen retòricament aportacions més aviat minses.

Joan Soler Mata és un estudiós del pensament educatiu contemporani, del moviment de l'Escola Nova a diferents escales: local, nacional, internacional, dels processos de renovació pedagògica. I si abans hem esmentat la seva iniciativa en la formació de mestres per a l'escola rural, també podem assenyalar el seu impuls en estudiar la història d'aquesta realitat educativa, la de l'escola rural i la de l'educació als petits municipis. Les seves anàlisis sobre els moviments històrics de renovació pedagògica són peces de lectura necessària per a qui vulgui aprofundir-hi. Sempre des d'una posició prudent i rigorosa, que remarca la

pluralitat d'actors, de tendències d'ideologies i de pràctiques. En la seva tesi, Joan Soler proposa “una visió de la renovació pedagògica més heterogènia que homogènia, més polièdrica que plana, més diversa que uniforme, més fragmentada que continuada, més complexa que esquemàtica i més circular que lineal.”⁶

A propòsit de la seva tesi, val a dir que el professor Joan Soler la realitza en una modalitat que no s'ha desenvolupat en la mesura que caldria. És la tesi per compendi. Però no caldria confondre-ho amb les tesis per compendi actuals. Durant un temps es va valorar que persones d'una llarga i fecunda trajectòria d'estudi i de recerca poguessin fer-ne un compendi i presentar-lo per a assolir el grau de doctor. Això va permetre que personalitats rellevants amb una àmplia experiència investigadora elaboressin aquestes síntesis acadèmiques que tenen poc a veure amb el compendi de tres articles recents de les tesis actuals.

En la seva tesi doctoral, que porta per títol *La renovació pedagògica durant el segle XX. La cruïlla catalana: dinamismes i tensions*, analitza els processos de renovació pedagògica al llarg del segle XX a Catalunya. Parteix d'una clarificació conceptual i articula deu textos que havia publicat per a revisar les principals aportacions i interpretacions realitzades al voltant de la renovació pedagògica a Catalunya. El text acaba amb unes reflexions de caràcter global que es corresponen perfectament amb les seves preocupacions i que lliguen l'historiador rigorós, amb la persona compromesa amb el seu entorn. Unes reflexions que van de l'escola al territori, del problema local al destí global i de l'individu a la humanitat.

La seva visió personal i les seves recerques incideixen, tal i com ja hem apuntat, en unes anàlisis de la renovació pedagògica catalana, espanyola i europea fonamentades en una perspectiva no dogmàtica i respectuosa amb la pluralitat d'opcions de les societats contemporànies. Joan Soler, l'historiador, remarca com “la renovació pedagògica ha estat impulsada des de posicions diferents i diverses i orientada en direccions diferenciades i, en alguns moments, àdhuc divergents, sinó

6. Soler Mata, J. (2009). *La renovació pedagògica durant el segle XX. La cruïlla catalana: dinamismes i tensions*. Tesis Doctoral. UB, p. 14.

oposades. L'idealisme, el positivisme, el pragmatisme, el psicologisme, el socialisme, l'anarquisme i, al capdavall, multiplicitat de corrents de pensament filosòfics, científics o polítics han apostat per canviar l'escola; o sigui, per renovar-la.”⁷ En conseqüència, les seves monografies, els seus estudis abasten un nombrós grup de personalitats de la nostra història educativa. Trobem recerques sobre figures que situaríem en una posició reconeguda en l'evolució de les idees i pràctiques pedagògiques i també recerques sobre personatges menys coneguts o menys centrals. Tant sols per a fer-nos-en una idea, apuntem, sense ser exhaustius, alguns noms de mestres, pedagogs i pedagogues que han estat objecte d'estudi per part de Joan Soler: Concepción Sainz-Amor, Jesús Sanz Poch, Eglantyne Jebb, Maria Montessori, Maria de Solà Sellarès, Lorenzo Milani, Joaquim Franch, Rosa Sensat, Juan Tusquets, M. Antònia Canals, Alfons C. Comín, M. Teresa Codina, Adolphe Ferrière, Jordi Monés, Marta Mata. Un gruix important d'aquesta llista formen part de la història de la renovació pedagògica en el primer terç de segle. Un altre gruix important són personalitats que despleguen el seu mes- tratge fins als nostres dies.

En el cas de M. Antònia Canals i, molt especialment, amb M. Teresa Codina i Marta Mata hi estableix unes relacions personals, de confiança i de complicitat, que li permeten una aproximació que va molt més enllà de la seva activitat com a historiador. Joan Soler té molt present el paper que han tingut aquestes personalitats, com a baules necessàries d'una cadena per a transmetre el millor de l'educació a les noves generacions, malgrat les ensulsiades i els retrocessos. I ell mateix s'afanya a facilitar aquesta transmissió i, com ja hem esmentat, acompanya estudiants a conversar amb Marta Mata, a Saifores, o amb M. Teresa Codina al seu domicili particular; ensenya els dietaris de fa cent anys, de Rosa Sensat, *in situ*, a l'arxiu històric de la biblioteca de l'Associació de Mestres Rosa Sensat. La proximitat i el respecte van de bracet, com també hi van el paper de l'historiador i el del mestre que transmet a

7. Soler Mata, J. (2009). *La renovació pedagògica durant el segle XX. La cruïlla catalana: dinàmiques i tensions*. Tesi Doctoral. UB, p. 10.

alumnes i deixebles les recerques dutes a terme i el respecte que li mereixen les mestres i pedagogues referents. Per a Joan Soler són mestres *en majúscules*. Així parla també del privilegi de trobar a l'Escola de Mestres "Balmes" de Vic, en els seus inicis com a professor universitari, a Maria Antònia Canals, Segimon Serrallonga, Joaquim Maideu, Mercè Torrents o Josep Tió...

Moltes de les seves aportacions segueixen tenint com a resultat l'edició de llibres i capítols de llibres. Coordina volums com *Vint mestres i pedagogues catalanes del segle XX* (Rosa Sensat, 2015), *Pedagogías y prácticas educativas contemporáneas* (Horsori, 2018) o el projecte de creació i dinamització d'un espai web *Lliçons de Pedagogia*⁸ on posa a l'abast del públic lector aquesta evolució en la història de l'educació. Alumnes del professor Joan Soler també signen capítols i treballs que a ell ha empès i tutelat amb atenció.

Així doncs, la seva rellevant trajectòria com a historiador de l'educació no es deslliga de la seva intencionalitat pedagògica de transmetre i de donar a conèixer. I és en aquest sentit que assumeix la presidència de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, societat filial de l'Institut d'Estudis Catalans. El seu *savoir-faire* i la seva manca de *vedettisme*, el portaran a aglutinar en l'entitat, amb encert i paciència, els acadèmics i erudits que investiguen en història de l'educació, dins i fora de les universitats. A Joan Soler també el trobem empenyent el reconeixement públic a algunes de les personalitats que ell coneix bé. Quan l'Associació de Mestres Rosa Sensat rep la Medalla d'Or del Parlament de Catalunya, li encarreguen a ell que en faci l'encomi. També escriu i llegeix la *laudatio*, en l'atorgament, el 5 de juny de 2018, del Doctorat Honoris Causa per part de la UVic-UCC a la mestra M. Teresa Codina. En l'acte hi participen Ona González, Sabina Guix, Maria Nadal i Anna Palomar, alumnes que van estudiar la figura de M. Teresa Codina amb treballs proposats per en Joan. Més tard, ell impulsa

8. Espai web sobre formació bàsica en història de l'educació i de la pedagogia en el marc del Programa de Millora i Innovació en la Formació de Mestre de Catalunya (Programa MIF).

la proposta de concedir aquest mateix reconeixement a Òscar Camps i a l'ONG Proactiva Open Arms. En aquest cas es tracta d'interpel·lar la universitat en l'assumpció d'un compromís públic de reconeixement a una persona i a una ONG que lluiten des de fa anys per salvar vides de persones abandonades enmig de la Mediterrània. Aquesta acció ben concreta, mostra la seva coherència en tots els àmbits universitaris, també en el de la responsabilitat social de la universitat a través de la denúncia i l'activisme social.

Cap a una ciutat educadora, més enllà dels eslògans

El seu compromís amb l'educació el va portar a la política com a regidor d'Educació a l'Ajuntament de Centelles (1999-2007). Joana Aragall, mestra i regidora de Benestar Social en els mateixos anys, comenta: “L'acció de govern durant aquells dos mandats va consolidar una perspectiva de l'equip que a més d'impulsar els projectes d'urbanisme per fer créixer el poble va posar les persones al centre”.⁹ La manera de fer d'en Joan, respectuosa i positiva, amb una gran capacitat d'escoltar a totes les parts i de mitjançar en situacions conflictives va ser clau a l'hora de prendre decisions guiades pels principis d'una bona educació per a totes les persones del poble.

Així va aconseguir l'entesa entre l'escola pública i la concertada per garantir el dret a l'escolarització obligatòria de tots els infants de Centelles; lluità per municipalitzar l'escola bressol i ampliar-la; impulsà a l'institut el programa *Arrels* (pioner en aquell moment) on nois i noies de 4rt d'ESO compartien la jornada escolar al centre i a empreses; treballà per la col·laboració de l'ajuntament amb l'escola de música i apostà per la creació de la Fundació Osona Formació i Desenvolupament que gestiona el Centre de Formació de Persones Adultes d'Osona Sud (Balenyà, Centelles i Tona).

Totes aquestes accions van exigir, amb l'alcalde Miquel Arisa al capdavant, una coordinació de l'equip de govern i moltes reunions amb

9. Entrevista a Joana Aragall, 11/10/2022.

institucions com la Generalitat i la Diputació de Barcelona, entre d'altres, perquè els projectes no es quedessin embarrancats en algun despatx i les dotacions pressupostàries arribessin en terminis raonables per impulsar les millores educatives. En Joan, amb saviesa i sensibilitat, anant molt preparat per defensar les decisions i sent sempre el primer en *arremangar-se*, va ser capaç d'unir pedagogia i política per millorar l'educació al llarg i ample de la vida de la gent de Centelles.

La seva vinculació amb el món associatiu de Centelles també ve de lluny perquè no ha parat quiet. Quan parlem amb gent del poble,¹⁰ ens parlen de l'esplai on va fer de monitor; del bàsquet on va jugar i entrenar, de la creació de l'associació de galejadors, o del consell de cooperació de Centelles quan era regidor. Aquests exemples que desborden els anys de la trajectòria universitària d'en Joan, comparteixen també una manera de fer coherent. A tot arreu on s'implica, la seva capacitat motora contribueix a trobar acords i consensos que fan créixer la visió educadora dels projectes.

L'any 2009 s'implica amb *Caritas* i assumeix el compromís de dignificar al màxim la vida de les persones del poble amb més dificultats econòmiques. Entre les accions desenvolupades, destaquen la creació del centre de distribució d'aliments, l'organització del voluntariat en el reforç escolar i les beques d'activitats extraescolars per a infants i adolescents o l'atenció a la gent gran. En definitiva, el compromís social i la seva capacitat d'analitzar, planificar i actuar contribueixen a millorar les condicions de vida de persones que han patit diferents crisis econòmiques, socials i humanitàries.

Havent manifestat la inquietud pel cost de la matrícula i les dificultats que això suposa per a moltes famílies i estudiants, un cop jubilat va acceptar de coordinar el programa de beques UAT (Universitat a l'Abast de Tothom) de la UVic-UCC adreçat a estudiants amb escasses expectatives de cursar estudis universitaris.

Les accions de política local i d'activisme social, que desplega sense enrenou ni soroll innecessari, afegeixen a la pedagogia i la política un

10. Entrevista a Josep Paré i Josep Arisa, 11/11/2022.

tercer concepte, el de l'ètica, per a la millora de l'educació dels infants, adolescents i joves.

A tall de cloenda: Sabers, ciutat i civilitat

En la trajectòria de Joan Soler Mata, ara professor emèrit de la Universitat, conviuen l'estudi, els sabers, l'afany de conèixer des del rigor, la coherència i l'honestedat intel·lectual, amb la idea de construcció de comunitat, d'una manera concreta i palpable, falcada en la realitat física, en el territori concret dels pobles i els seus paisatges naturals i culturals. I aquests elements conviuen també amb la voluntat d'avançar cap a societats on la civilitat en sigui el seu tret distintiu. El títol d'aquest apartat de cloenda el manllevem d'un article del seu col·lega i amic, el professor Conrad Vilanou, "L'humanisme d'Eiximenis: saber, ciutat i cortesia".¹¹ Hi ha alguns autors que consideren que el terme civilitat va aparèixer al món per primera vegada en llengua catalana al segle XIV, i alguns gosen adjudicar-lo directament al savi nascut a Girona ara fa quasi set-cents anys. Els tres elements formulats en clau contemporània, expliquen i sintetitzen la trajectòria del professor Joan Soler que es manifesta en la seva faceta de mestre i professor, però també com a regidor i activista social i com a constructor d'entorns comunitaris i d'iniciatives associatives.

Núria Simó i Gil

Antoni Tort i Bardolet

Departament de Pedagogia

Facultat d'Educació, Traducció, Esports i Psicologia (UVic-UCC)

11. Vilanou, C. (2012). El humanismo de Eiximenis: saber, ciudad y cortesia. *Historia de la educación: Revista interuniversitaria*, 31. págs. 135-163.

FACULTAT
**D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ,
ESPORTS I PSICOLOGIA**

UVIC | UVIC·UCC